

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2025

Obsah výroční zprávy

Spolek Romano džaniben	3
Personální zázemí spolku 2025	4
Časopis Romano džaniben	7
Historie časopisu	7
Současnost časopisu	8
Cílová skupina	9
Redakční rada časopisu Romano džaniben	10
Struktura časopisu	12
Časopis Romano džaniben v roce 2025	15
Romano džaniben – 1/2025	15
Romano džaniben – 2/2025	16
Financování časopisu	18
Další aktivity spolku v roce 2025	19
Romistické utopie	19
Profesionalizace redakce Romano džaniben	25
Krajinou příběhů romské historie 2025	28
Finanční zpráva za rok 2025	31
Zhodnocení roku 2025	33

Spolek Romano džaniben

Posláním spolku Romano džaniben je přibližovat historii, jazyk a kulturu Romů odborné i široké veřejnosti, zejména prostřednictvím publikačních, vzdělávacích a kulturních aktivit. Svou činností usiluje o prohlubování vzájemného porozumění a překonávání předsudků vycházejících z neznalosti.

Kořeny spolku, původně fungujícího jako sdružení, sahají do roku 1994, kdy významná česká indoložka a romistka Milena Hübschmannová společně se svými spolupracovníky založila Nadaci Romano džaniben. V letech 2005–2013 organizace působila pod názvem o. s. Romano džaniben a od 1. ledna 2014 pokračuje jako spolek.

Do roku 2005 se činnost Romano džaniben soustředila především na vydávání stejnojmenného odborného časopisu romistických studií. V následujících letech organizace své aktivity rozšířila také o další ediční, vzdělávací a kulturní projekty.

Personální zázemí spolku

V roce 2025 se aktivně na chodu spolku, redakčních pracích a koordinaci projektů podíleli následující členové spolku:

- Výkonná redaktorka (od roku 2000) a od září 2013 ředitelka spolku: **Mgr. Lada Viková, Ph.D.** – romistka a absolventka oborů psychologie (Mgr.), romistika (Mgr.) a aplikovaná etika (Ph.D.), odpovídá za redakční práci a dobrou jazykovou úroveň časopisu, zodpovídá za prosazení edičního plánu stanoveného Redakční radou. Podílí se jak na redakční práci, tak na korekturách, a pomáhá s výběrem literatury k recenzování. Zároveň se od září 2013 více podílí na administrativní činnosti a řízení celého spolku, je přítomna při jednáních o zamýšlených projektech, jedná se sponzory, organizuje schůzky redakce a spoluorganizuje schůzky redakční rady apod.

- Výkonná redaktorka a od května 2011 šéfredaktorka: **Mgr. Helena Sadílková, Ph.D.** – romistka a historička. Od r. 2017 vede Seminář romistiky na FFUK v Praze. Zodpovídá za recenzní posouzení jednotlivých textů, zajišťuje komunikaci s autory, podílí se na výběru vhodných recenzentů pro odborné články a komunikuje s nimi. Podílí se také na redakčních pracích a na přepisech českých a romských textů, překládá z angličtiny, kontroluje abstrakty v angličtině, zapojuje do redakčních prací studenty romistiky na FF UK. Od října 2024 pracuje ve spolku Romano džaniben i na pozici Asistentky koordinátora projektových aktivit v projektu Profesionalizace redakce Romano džaniben.

- Výkonný redaktor a od května 2011 šéfredaktor: **Mgr. Pavel Kubaník, Ph.D.** – romista, absolvent oboru Jazyky zemí Asie a Afriky (Ph.D.), organizuje setkání Redakční rady, získává příspěvky do recenzované i nerecenzované části časopisu,

podílí se na redakčních pracích, udržuje spolupráci se Seminářem romistiky na FF UK, organizuje recenzní řízení odborných textů. Podílí se na přepisech rozhovorů a překladech z romštiny. Je zodpovědný za organizaci pravidelného diskuzního setkávání Romistické utopie. Spravuje webové stránky a komunikuje s webmasterem. Od října 2024 pracuje ve spolku Romano džaniben i na pozici Manažer fundraisingu v projektu Profesionalizace redakce Romano džaniben.

- Výkonná redaktorka **Mgr. Renata Berkyová** – absolventka romistiky, v současné době je doktorandkou na Ústavu hospodářských a sociálních dějin na FF UK. Působí v Pražském fóru pro romské dějiny při Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR. Ve svém výzkumu se zabývá válečnou a poválečnou historií Romů v Československu, odškodněním a politikou paměti. Má dlouhodobou zkušenost s lektorováním, ve spolupráci s dalšími tvůrci natočila dokumentární film Stíny romského holocaustu (2014) a LETY (2019), občasně komentuje společenské dění týkající se Romů na různých serverech. V redakci se podílí na redakci textů nerecenzované části a korekturách slovenského jazyka.

- Výkonný redaktor **Mgr. Jan Ort, Ph.D.** – romista, výzkumný pracovník dříve na Semináři romistiky FF UK, nyní na Etnologickém ústavu AV ČR. Dlouhodobě se věnuje antropologickému výzkumu mezi Romy, a to na východním Slovensku, v ČR a dalších zemích. Jeho diplomová práce vyšla v r. 2022 pod názvem Harmonie soužití (v angličtině jako Facets of a Harmony) a obhájená disertační práce zaměřená na poválečnou historii Romů v Československu byla publikována v roce 2025. Vedle toho má zkušenosti s lektorováním a výukou romského jazyka. V redakci má na starost rubriku recenzí.

- Koordinátorka projektu Krajinou příběhů romské historie: **Mgr. Markéta Hajská, Ph.D.** – vystudovala obecnou antropologii na FHS UK a je vědeckou

pracovníci na Katedře středoevropských studií na FF UK. Jako koordinátorka projektu odpovídá za plnění harmonogramu, průběžné evaluace, komunikaci týmu, komunikaci s donátory, tvorbu průběžných a závěrečných zpráv, přípravu podkladů pro metodika projektu a za PR projektu. Zároveň koordinuje samotné dílny na školách a zodpovídá za komunikaci se školami, lektorkami, romskými pamětníky apod.

- Administrativní a technická podpora spolku: **PhDr. Eva Zdařilová** – absolventka romistiky, má na starosti distribuci časopisu předplatitelům a organizační a administrativní chod redakce a celého spolku, udržuje korespondenci s předplatiteli a přispěvateli, zodpovídá za další administrativní záležitosti spolku (vyúčtování grantů a jiná projektovou administrativu), navrhuje úpravy webových stránek a spravují sociální sítě spolku. Na redakčních pracích se pak podílí především překlady z německého jazyka a korekturami. Od října 2024 pracuje ve spolku Romano džaniben i na pozici Koordinátorky projektových aktivit v projektu Profesionalizace redakce Romano džaniben.

Časopis Romano džaniben

Časopis romistických studií

Časopis Romano džaniben představuje jediné recenzované periodikum v České republice, které se systematicky zaměřuje na jazyk, historii a kulturu Romů v jejich nejširších souvislostech. Dlouhodobě usiluje o publikování odborně podložených a kvalitních textů napříč humanitními obory. Vedle vědeckých studií poskytuje prostor také autorské tvorbě romských spisovatelů, portrétům významných osobností a umělců, stejně jako recenzím odborné romistické literatury i beletrie romských autorů.

Časopis vychází dvakrát ročně v rozsahu přibližně 180 stran, a to jak v tištěné podobě (v nákladu 300 výtisků), tak online. V roce 2025 prošel zásadní proměnou – byl zaveden nový redakční systém a jeho digitální verze byla modernizována tak, aby odpovídala současným standardům vědeckého publikování. Podrobnosti jsou uvedeny v kapitole věnované projektu Profesionalizace redakce Romano džaniben.

Historie časopisu

Za vznikem časopisu *Romano džaniben* stála doc. Milena Hübschmannová, zakladatelka romistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, společně se svými spolupracovníky a přáteli. Na formování jeho odborného i obsahového zaměření se významně podíleli také Zbyněk Andrš, Ruben Pellar, Hana Šebková, Anna Žigová a Edita Žlnayová.

Složení redakční rady i technické redakce se v průběhu let postupně proměňovalo, časopis však vychází nepřetržitě od roku 1994. Do roku 2002 měl čtvrtletní periodicitu a jednotlivá čísla měla v průměru okolo 100 stran. Významný milník představoval rok 2002, kdy občanské sdružení Romano

džaniben navázalo spolupráci s nakladatelstvím G plus G. Od té doby časopis vychází dvakrát ročně, jeho rozsah se zvýšil na přibližně 170 stran a získal podobu, která v základních rysech přetrvává dodnes. Od prvního čísla roku 2012 došlo pouze k návratu k původnímu menšímu formátu.

Milena Hübschmannová vedla redakci až do své tragické smrti v roce 2005. V následujících letech zastával funkci šéfredaktora Peter Wagner. V roce 2009 převzala vedení redakce Jana Kramářová, po ní Eva Zdařilová, která odešla v roce 2011 na mateřskou dovolenou. Od té doby časopis vedou Pavel Kubaník a Helena Sadílková. Od podzimu 2013 působí ve funkci ředitelky sdružení, později spolku, Lada Viková.

Současnost časopisu

Další významný krok v rozvoji časopisu představoval rok 2010, kdy byl *Romano džaniben* zařazen na seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vedený Radou pro výzkum, vývoj a inovace. Přestože časopis od té doby pravidelně publikuje odborné recenzované studie, zachoval si svůj původní charakter otevřené platformy pro sdílení poznatků o Romech a romistice. Vedle vědeckých textů proto nadále přináší také popularizační články určené širší veřejnosti a vytváří prostor pro odbornou diskusi, výměnu informací i prezentaci různých pohledů napříč profesními skupinami i romskou komunitou.

Od roku 2022 jsou všechny články publikovány v režimu open access, tedy s otevřeným a bezplatným přístupem pro čtenáře. Tento model, který se v oblasti odborného publikování stal běžným standardem, umožňuje okamžitou dostupnost výsledků vědy a výzkumu bez finančních či technických bariér. V návaznosti na tuto změnu byly na webových stránkách časopisu zpřístupněny i nejnovější ročníky, které již nejsou chráněny heslem. Veškerá vydaná čísla si tak může kdokoli zdarma stáhnout ve formátu PDF. Současně zůstává zachována možnost objednání a zakoupení tištěných výtisků, včetně vybraných archivních čísel.

Redakce si zároveň uvědomuje potřebu posilovat postavení časopisu v mezinárodním akademickém prostředí a reagovat na proměňující se podmínky hodnocení vědecké práce. Z tohoto důvodu realizuje v období od října 2024 do září 2026 projekt *Profesionalizace redakce Romano džaniben*. Jeho cílem je zavedení moderního online redakčního systému, zefektivnění redakčních procesů a zařazení časopisu do relevantních mezinárodních databází vědeckých periodik. Podrobnější informace o projektu jsou uvedeny v kapitole *Další aktivity spolku v roce 2025*.

Cílová skupina

Projekt byl a nadále je určen širokému okruhu čtenářů: romistům, odborníkům a studentům romistiky i příbuzných oborů, romské i neromské veřejnosti se zájmem o romskou historii, jazyk a kulturu, stejně jako Romům uplatňujícím své právo rozvíjet a sdílet vlastní kulturu v mateřském jazyce. Mezi jeho cílové skupiny patří rovněž romské i neromské organizace, neziskové, charitativní a církevní instituce, média, orgány veřejné správy a odborná pracoviště či profesní skupiny, které se ve své činnosti setkávají s Romy, například učitelé, sociální pracovníci, romští poradci a asistenti.

Díky propojení odborné a popularizační části oslovuje časopis jak akademické prostředí, tak širší veřejnost. Publikované texty tak nezůstávají omezeny na úzký okruh specialistů, ale nacházejí si cestu k rozmanitému čtenářstvu, čímž přispívají k popularizaci poznatků o Romech a romské kultuře. Tento přístup se dlouhodobě odráží také ve stabilním zájmu o tištěné vydání časopisu.

Z povahy periodika a jeho on-line dostupnosti není přístup k jeho obsahu nijak omezen. Tištěná čísla i archivní vydání lze snadno objednat prostřednictvím redakce, a to poštou nebo e-mailem. Kontaktní údaje jsou uvedeny v tiráži časopisu a na webových stránkách www.dzaniben.cz.

Redakční rada časopisu Romano džaniben

Redakční rada časopisu zodpovídá za jeho odborné směřování i obsahovou úroveň. Její členové jsou vybíráni s ohledem na své odborné zaměření a zkušenosti v jednotlivých disciplínách, do nichž romistika zasahuje.

Redakční rada se schází minimálně jednou ročně, aby projednala a schválila další směřování časopisu, jeho obsahovou koncepci a ediční plán. V roce 2025 ukončili své působení v redakční radě z důvodu pracovního vytížení Michael Beníšek a Jana Horváthová. Za odstoupivší členy byli nově zvoleni Alica Sigmund Heráková a Michal Mižigár, jejichž zapojení do činnosti redakční rady vítáme a vážíme si jejich aktivní účasti na diskusích o současné podobě i dalším rozvoji časopisu Romano džaniben.

Janě Horváthové a Michaelu Beníškovi zároveň děkujeme za jejich dlouholetou práci, odborný přínos a podporu časopisu.

Členové k 31. 12. 2025:

Viktor Elšík, Ph.D.

Ústav obecné lingvistiky, FF UK Praha

Martin Fotta, Ph.D.

Etnologický ústav AV ČR

Pavel Kubaník, Ph.D.

Seminář romistiky, Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií, FF UK Praha; Romano džaniben, z.s.

Michal Mižigár, M. A.

Baripen Roma Archive, Compas Charity, Peterborough, (UK)

Alexander Mušinka, Ph.D.

Ústav rómskych štúdií, Prešovská univerzita v Prešove,
(SK)

Tatiana Podolinska, Ph.D.

Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied, (SK)

doc. Jurina Rusnáková, Ph.D.

Rozvojový tím Ochtná, (SK)

Helena Sadílková, Ph.D.

Seminář romistiky, Ústav etnologie a středoevropských
a balkánských studií, FF UK Praha; Romano džaniben,
z. s.

Mgr. Alica Sigmund Heráková

Tuke.TV, Brno

Lada Viková, Ph.D.

Katedra sociální a kulturní antropologie, FF Univerzita
Pardubice; Romano džaniben, z. s.

Struktura časopisu

RECENZOVANÁ ČÁST

Od roku 2009 tvoří nejméně polovinu obsahu časopisu recenzované odborné studie zaměřené na dějiny, jazyk, kulturu a další aspekty života Romů. Publikované texty vycházejí z různých humanitních a společenskovedních disciplín, jako jsou například lingvistika, antropologie, historie či literární věda, a přispívají k rozvoji romistického bádání v širších mezioborových souvislostech.

Příspěvky zařazené do recenzované části časopisu procházejí před publikováním standardním anonymním recenzním řízením. Po přijetí redakcí a kontrole formálních náležitostí jsou texty anonymizovány a předány k posouzení dvěma nezávislým odborníkům. Recenzenti jsou vybíráni s ohledem na zaměření konkrétního příspěvku tak, aby jeden z nich byl specialistou na romistiku a druhý odborníkem v příslušném oboru, z něhož text metodologicky či tematicky vychází.

Na základě vypracovaných posudků je příspěvek doporučen k publikaci, doporučen k přepracování, nebo k publikaci nedoporučen. V případě rozdílných stanovisek recenzentů či jiných odborných otázek je text dále konzultován s redakční radou.

Recenzní řízení představuje jeden ze základních nástrojů zajišťování odborné kvality časopisu a jeho vědeckého přínosu. Díky němu si Romano džaniben dlouhodobě udržuje charakter recenzovaného odborného periodika, které propojuje romistiku s dalšími relevantními vědními obory.

NERECENZOVANÁ ČÁST

Přestože je *Romano džaniben* odborně zaměřeným periodikem, jeho nedílnou součástí nadále zůstává také revuální část, která představuje v českém prostředí ojedinělou platformu pro uchovávání a zpřístupňování romské historické a kulturní paměti. Žádné jiné periodikum v České republice se dlouhodobě a systematicky nevěnuje publikování memoárových textů zachycujících zkušenosti Romů z období druhé světové války, poválečného vývoje i proměn společnosti po roce 1989.

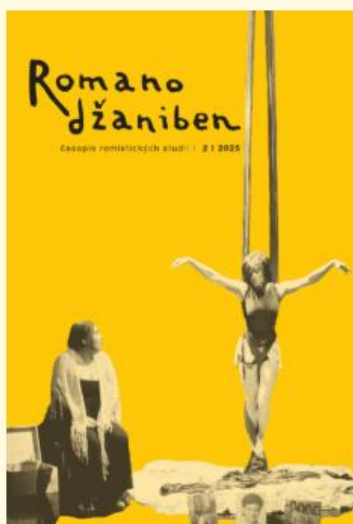
Významné místo zde mají rovněž texty psané v romštině, kterým redakce věnuje mimořádnou jazykovou péči. Citlivé korektury respektující dialektní specifika jednotlivých variet romštiny přispívají nejen ke kvalitě publikovaných příspěvků, ale také k postupnému vytváření unikátního korpusu textů dokumentujících jazykovou rozmanitost romštiny v její autentické podobě.

Revuální část dále přináší portréty významných romských osobností, recenze a anotace odborné i beletristické literatury s romistickou tematikou a další materiály, které významně přispívají k rozvoji oboru i k šíření poznatků mezi širší veřejností. Redakce časopisu považuje péči o tento typ textů za stejně důležitou jako publikování nových vědeckých poznatků. Také proto jim věnuje srovnatelnou odbornou pozornost a bude je systematicky rozvíjet i v budoucnu.

Časopis Romano džaniben

v roce 2025

Projekt byl realizován v souladu s podmínkami dotací a splnil plánovaný záměr vydat dvě čísla časopisu *Romano džaniben* 1/2025 a 2/2025. Obě čísla byla vydána on-line na www.dzaniben.cz a zároveň tištěná nákladem 300 kusů.

Vol 32 No 2 (2025)

Vol 32 No 1 (2025)

Tematické číslo 1/2025 zaměřené na rumunský region editorsky sestavili Jan Ort, Petra Ort Dobruská a Ana Chirițoiu, kteří zajistili koncepční přípravu i odbornou koordinaci čísla. Číslo 2/2025 připravila redakce Romano džaniben jako otevřené netematické číslo, poskytující prostor pro publikaci rozmanitých odborných i revuálních příspěvků. Více viz podrobný obsah obou čísel viz dále.

OBSAH ČASOPISU V ROCE 2025

ROMANO DŽANIBEN 1/2025

Ke čtení na následujícím odkazu:

<https://www.dzaniben.cz/dzaniben/cs/issue/view/72>

EDITORIAL

- **Romové v Rumunsku, rumunští Romové. Stručný přehled**

Ana Chirițoiu (Autor); Jan Škrob (Překladatel)

5–18

RECENZOVANÁ ČÁST

- **Nemorální dcery a nevinní patriarchové. Gender a romská etnicita ve státně-socialistickém Rumunsku. Dvě případové studie.**

Catalina Andricioaei (Autor); Martin Babička (Překladatel)

21–43

- **Od okraje k okraji. Zobrazování Romů v rumunské kinematografii po roce 1989 - historický nárys**

Radu Toderici (Autor); Jiřina Vyorálková (Překladatel)

45–74

NERECENZOVANÁ ČÁST

- **Mazanost a zlý svět. Novinář a jeho doktorát o manele**

Adrian Schiop (Autor); Jiřina Vyorálková (Překladatel)

77–84

- **„Amen sam d'ande nacie le Gaboronengi“ (My jsme z národa Gaborů)**

Zbyněk Andrš (Autor)

85–100

- **Ukázka z básnické tvorby**

Sorin Aurel Sandu (Autor); Michal Mižigár (Překladatel)

101–113

RECENZE ANOTACE

- **Filippo Bonini Baraldi: Roma Music and Emotion**

Oxford University Press, 2021, 335 s., ISBN 9780190096793

Ondřej Skovajsa (Autor)

117–121

- **Iulius Rostas: A task for Sisyphus: Why Europe's Roma policies fail** Central European University Press, 2019, 295 s. ISBN 9789633863190

Ana Ivasiuc (Autor); Martin Babička (Překladatel)

123–126

- **Enikő Vincze, Cornel Ban, Sorin Gog a Jon Horgen Friberg (Eds.): The political economy of extreme poverty in eastern Europe. A comparative historical perspective of Romanian Roma** Routledge, 2025, 234 s. ISBN 9781032862545

Remus Crețan (Autor); Martin Babička (Překladatel)

127–130

ROMANO DŽANIBEN 2/2025

Ke čtení na následujícím odkazu:

<https://www.dzaniben.cz/dzaniben/cs/issue/view/2>

RECENZOVANÁ ČÁST

- **Definovanie protirómskeho rasizmu ako súčasť boja za práva Rómov a Rómok v Slovenskej republike**

Zuzana Havírová (Autor)

7–25

- **„Venku něco zaslechneš a osloví tě to, to je mateřština.“ Metadiskurzy o jazyce romských žen z Kotle**

Camilla Salvatore (Autor); Martin Babička (Překladatel)

27–58

- **Život a dílo Anny Danielové se zřetelem k jejímu profesnímu uplatnění v SCR, zejména v Komisi bývalých vězňů KT a Komisi žen**

Milada Závodská (Autor)

59–93

NERECENZOVANÁ ČÁST

- **Manushe: 25 let posilování hlasu romských žen**

Claudie Laburdová (Autor)

97–103

- **„Somas sar diliŋi savorestar, so pregejl'om“ / „Z toho všeho, čím jsem si prošla, ocitla jsem se na pokraji svých sil“**

Ilona Ferková (Autor); Lada Viková (Překladatel)

104–115

- **Divadlo – prolínání světů i okno do romské duše. Úvod k fotografické příloze**

Renata Berkyová (Autor)

117–120

- **Nález básně Vlada Oláha (Východná 1986): „Savore Roma le Gruskaske“**

Lada Viková, Mgr. Zbyněk Andrš, Ph.D. (Autor)

121–145

RECENZE ANOTACE

- **Pavel Kubaník (Ed.): Paramisa: Pohádky a příběhy romských vypravěčů z bývalého Československa**

Klára Soukupová (Autor)

149–152

- **Černý motýl – Odvaha být sama sebou**

Marie Koval (Autor)

153–158

- **„Nejsi tím, za co nás gádžové označují...“**

Maria Georgiana Dumitru (Autor); Eva Nováková (Překladatel)

159–163

Financování časopisu:

Vydání obou čísel časopisu Romano džaniben v roce 2025 podpořili:

Ministerstvo kultury ČR částkou 550 000,-

Magistrát hl. m. Praha částkou 148 000,-

**Za štědrost děkujeme těmto a dalším soukromým
podporovatelům.**

Další aktivity spolku v roce 2025

Vedle vydávání stejnojmenného časopisu se spolek Romano džaniben zabývá také dalšími projekty, které jsou většinou edičního nebo vzdělávacího charakteru. V roce 2025 jsme pokračovali v přednáškovém cyklu **Romistické utopie** a posilovali tak dál odbornou diskuzi na rozličná témata. Zároveň byl v hlavní fázi tříletý projekt **Profesionalizace redakce Romano džaniben**, kterým chceme zefektivnit chod redakce, rozšířit dosah publikovaných výstupů a posílit vícezdrojové financování spolku. A opět jsme navázali i na projekt **Krajinou příběhů romské historie** a uspořádali na školách další sérii dílen k romské historii a rozšířili web www.krajinoupribehu.cz o další zpracované texty a metodiky.

Romistické utopie 2025

Romistické utopie jsou cyklem neformálních přednášek, jejichž cílem je propojovat odborníky a odbornice zabývající se z různých perspektiv studiem života Romů a zároveň zpřístupňovat aktuální poznatky výzkumu širší zainteresované veřejnosti. Od zahájení cyklu v roce 2010 do konce roku 2025 se uskutečnilo již 80 přednášek, v posledních letech pravidelně pořádaných v prostorách Kampusu Hyberská.

Přednáškový cyklus plní také důležitou roli v rozvoji odborné sítě kolem časopisu Romano džaniben. Vytváří prostor pro navazování nových kontaktů, setkávání badatelů z různých oborů a identifikaci témat i autorů, kteří následně přispívají do recenzované i revuální části časopisu.

Jednou z hlavních předností cyklu je jeho neformální atmosféra, která podporuje otevřenou diskusi a osobní setkávání. Přednášky proto pořádáme primárně prezenčně, s možností on-line připojení v případech, kdy s tím přednášející souhlasí. V roce 2025 navštěvovalo jednotlivé přednášky prezenčně v průměru kolem 30 osob, zatímco on-line přenosy sledovalo zpravidla dalších 5 až 10 účastníků.

Následují pozvánky na jednotlivé debatní večery

RU#77: The Stojka family. Uvedení knihy M. Hajské.

20. února 2025

Uvedení monografie Markéty Hajské *The Stojka Family. Spatial mobility and territorial anchordness of Lovara Vlach Roms*. Knihu vydalo nakladatelství Karolinum, na místě bude k prodeji. Uvedení proběhne v prostoru Ateliér (na místě bude značeno).

Knih *The Stojka Family* sleduje historii jedné rozvětvené romské rodiny olašských Romů - Lovárů napříč 19. a 20. stoletím. Je založena na rozsáhlém souboru historických pramenů a etnografických dat. Rodina Stojkových patřila ke skupině Lovárů. Ekonomika Lovárů byla před vznikem Československa založena na pravidelných obchodních cestách přes dnešní Česko a Slovensko, ale také Rakousko, Polsko a Maďarsko. Navzdory rozšířenému pojetí „kočovných

Cikánů“ jako neusedlých kočovníků byli Stojkovi rezidenčně a sociálně ukotveni v místní venkovské komunitě na Trenčínku prostřednictvím sítě rozmanitých sociálních vztahů včetně vlastnictví. Současně ale rodina čelila kontinuu policejních praktik přetrvávajících napříč historickými obdobími a politickými režimy, jež byly zaměřené na „kočující Cikány“.

Markéta Hajska je vědeckou pracovnící specializace Středoevropská studia: romistika. Vystudovala obecnou antropologii na FHS UK, má doktorát z etnologie na FF UK. Výzkumu romské historie, kultury a jazyka se věnuje od roku 2000. Od roku 2014 pracuje jako vědecká pracovníce na Seminári romistiky (nyní je součástí ÚESBES FF UK), kde byla postupně součástí několika kolektivních výzkumů různého disciplinárního zaměření, postupně se stále více specializovala na výzkum jazyka a historie.

Ze křtu byl pořízen záznam a na Romea TV je možné zhlédnout reportáž:

<https://romea.cz/cz/kultura/video-nejpodrobnejsi-studie-o-olasskych-romech-vysla-monografie-rodina-stojkova-podavajici-obraz-zivota-jedne-rodiny-napric-19-a-20-stoletim>

RU#78: Petra Gelbart: Snahy o uznání holokaustu v USA

11. března 2025

Petra Gelbart se narodila v bývalém Československu do rodiny přeživších moravských i slovenských Romů a Sintů. Od roku 1998 je součástí romského hnutí v Severní Americe. Prezentace představí specifika severoamerického romského aktivismu jako celku a zaměří se

na boj o uznání romských a sintských obětí Holokaustu, mimo jiné na půdě amerického muzea Holokaustu, sídla OSN v New Yorku nebo v univerzitním prostředí.

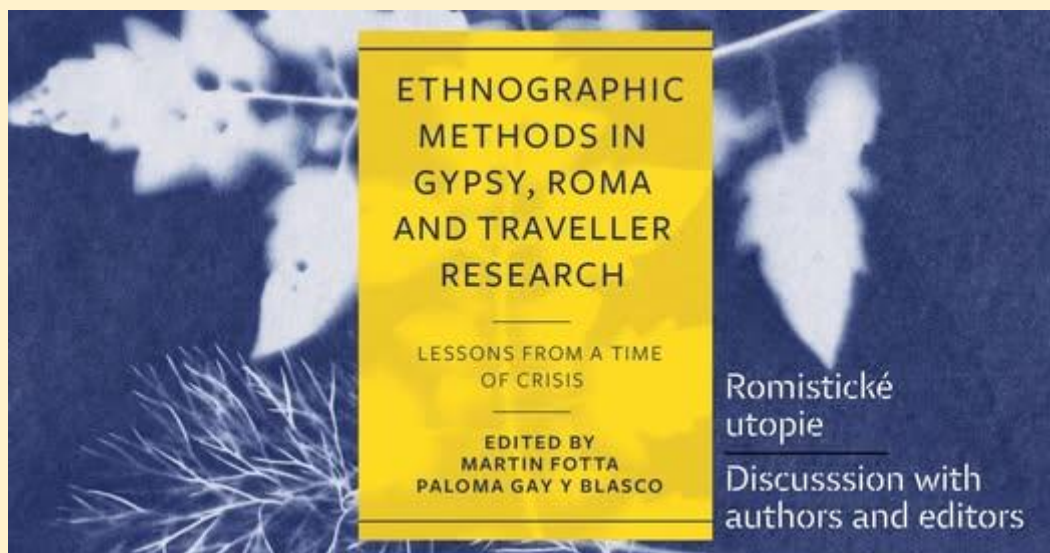

RU#79: Dokument Dům bez východu s následnou debatou s tvůrci

24. dubna 2025

Dokument o nájemnících, kteří se rozhodli vzepřít se vůči šikaně vlastníka nemovitosti soudní cestou. Po filmu debata s režisérem Tomášem Hlaváčkem a ostravskou koordinátorkou pro sociální začleňování Editou Stejskalovou. Rezervace (nejsou bezpodmínečně nutné, ale pokud chcete mít jistotu) do čtvrtečního poledne na pavel.kubanik@ff.cuni.cz, s rezervací máte vstupné za 60 Kč,- stačí na pokladně kina oznámit, že jdete přes Romistické utopie.

Edita Stejskalová je občanská aktivistka, koordinátorka pro sociální začleňování, aktuálně působí v Ostravě. Absolvovala politologii a sociální práci na MU v Brně a sociální politiku a veřejnou správu na Opavské univerzitě a řadu stáží v zahraničí. Dlouhodobě se zabývá sociálním vyloučením a bydlením Romů jak skrze sociální práci, tak skrze návrhy řešení na politické úrovni. Založila organizaci Zšvůle práva, kde se zaměřovala na právní zastoupení Romů v případech etnické diskriminace.

RU#80: Debata s editory a autory sborníku Ethnographic methods in GR&T research

15. května 2025

Představení knihy *Etnografické metody ve výzkumu Cikánů, Romů a Travellerů: Poučení z doby krizí* (Bristol University Press, 2024) za účasti editorů a autorů publikace. Akce proběhne prezenčně i on-line (odkaz níže).

Tato kolektivní monografie se zaměřuje na metodologické a etické výzvy, kterým výzkumníci čelí při práci s komunitami Cikánů, Romů a Travellerů a pro ně v kontextu globálních krizí. Autoři a autorky analyzují dopady pandemie na participativní výzkum, hodnotí nové výzkumné metody a technologie a ukazují, jak současná výzkumná praxe stírá hranice mezi aktivismem a akademickou činností. Zároveň poukazují na potřebu inovativních forem spolupráce s místními komunitami. Kniha představuje nové směry ve výzkumu Romů, Cikánů a Travellerů a významně přispívá k širším debatám o pozicionalitě výzkumníků, politice výzkumu a trvalém významu důsledně prováděné etnografie.

Publikace je volně dostupná v režimu open access na adrese:

<https://bristoluniversitypress.co.uk/ethnographic-methods-in-gypsy-roma-and-traveller-research>

Účinkující:

- **Paloma Gay y Blasco** – docentka (Senior Lecturer) na Katedře sociální antropologie Univerzity v St Andrews.
- **Martin Fotta** – vědecký pracovník Etnologického ústavu Akademie věd České republiky.

- **Marco Solimene** – odborný asistent (Assistant Professor) na Katedře sociologie, antropologie a folkloristiky Islandské univerzity.
- **Iliana Sarafian** – přednášející v oboru lékařské antropologie na University College London (UCL).
- **Stefano Piemontese** – výzkumný pracovník Institutu pro výzkum superdiverzity při Univerzitě v Birminghamu.

Cyklus Romistické utopie byl realizován bez finančního zajištění, účinkující, hosté i pořadatelé se zřekli nároku na honorář.

Profesionalizace redakce Romano džaniben

Redakce časopisu Romano džaniben realizuje od října 2025 do září 2026 projekt Profesionalizace redakce Romano džaniben. Projekt je podpořený z Operačního programu Zaměstnanost plus, číslo výzvy: 03_24_073 – Budování kapacit a profesionalizace romských a proromských NNO (2).

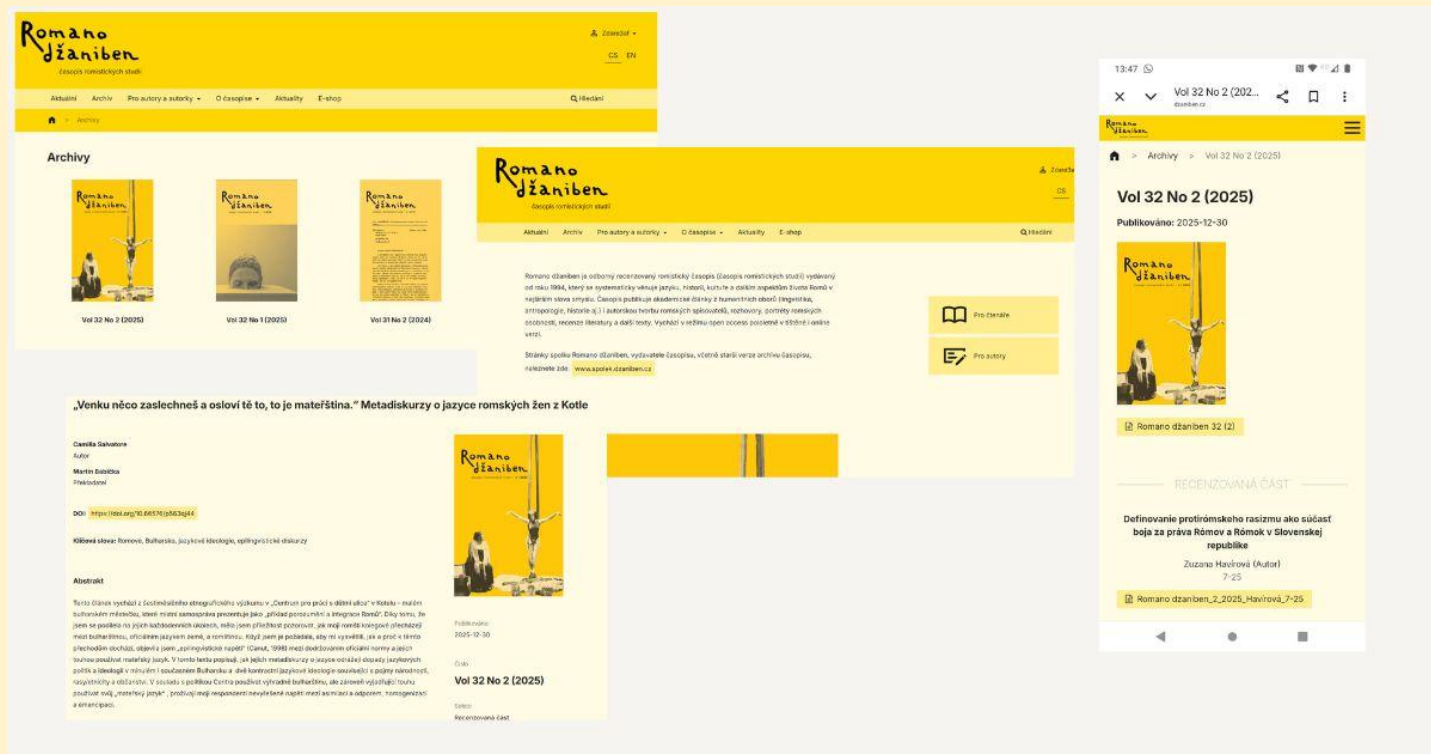
Cílem projektu je přechod na funkční redakční systém, zefektivnění redakčního procesu a registrování časopisu relevantními mezinárodními vědeckými databázemi. Pouze takovýmto rozvojem redakce si bude moct časopis zachovat kredit etablovaného odborného periodika a nadále sloužit nejen jako fundovaný informační zdroj pro Romy/ky a o Romech/kách, ale i jako diskuzní platforma pro romské i neromské experty/ky a angažované Romy/ky. Souběžným cílem je posílit stávající zaměření časopisu na prezentaci perspektiv Romů/ek na úrovni odborného periodika, a tedy oslovením romských expertů/ek a akademiků/ček, autorů/ek a autorských týmů produkujících texty, které tuto perspektivu sledují nejen svým zaměřením, ale i využíváním participativní metodologie, a zároveň promýšlením takových publikačních výstupů, které umožňují přítomnost i těch hlasů Romů/ek, kteří/ré nejsou součástí akademie.

Rok 2025 byl pro redakci časopisu Romano džaniben obdobím významných organizačních a technologických změn, jejichž cílem bylo posílit profesionalizaci redakčních procesů a připravit časopis na další rozvoj v oblasti odborného publikování.

V průběhu roku redakce provedla analýzu dostupných redakčních systémů využívaných odbornými časopisy v České republice i zahraničí a konzultovala aktuální standardy akademického publikování s odborníky z univerzitního

prostředí. Na základě těchto zkušeností padlo rozhodnutí přejít na mezinárodně rozšířený redakční systém Open Journal Systems (OJS), který dnes představuje jeden z nejpoužívanějších nástrojů pro správu odborných časopisů.

Souběžně s implementací nového systému probíhaly práce na modernizaci webové prezentace časopisu. Byla připravena nová struktura webových stránek a grafický návrh, který sjednocuje prezentaci časopisu s vizuální identitou spolku Romano džaniben. Součástí změn bylo také jasnější oddělení prezentace časopisu od prezentace spolkové činnosti, což přispěje k větší přehlednosti a lepší orientaci návštěvníků.

Významnou část roku představovalo testování nového redakčního prostředí a nastavování jednotlivých pracovních postupů. Členové redakce absolvovali školení zaměřená na práci v systému OJS a společně se specialistou upravovali redakční proces tak, aby odpovídal potřebám časopisu i požadavkům současného odborného publikování.

Závěrem roku byl dokončen přechod na nejnovější verzi systému OJS včetně migrace kompletního digitálního archivu časopisu z let 1994–2025. Tím byly vytvořeny předpoklady pro plně elektronickou správu redakčního a recenzního řízení, kterou redakce začala využívat při přípravě následujícího ročníku. Tyto kroky představují důležitý milník v dalším rozvoji časopisu a posilují jeho připravenost na budoucí zapojení do mezinárodních akademických standardů a publikačních sítí.

Projekt je financován Evropskou unií. Děkujeme za podporu.

**Financováno
Evropskou unií**

Krajinou příběhů romské historie

Projekt Krajinou příběhů romské historie pokračoval v roce 2025 v naplňování svého dlouhodobého cíle zpřístupňovat romskou historii dětem, mladým lidem, pedagogům i pracovníkům neziskových organizací prostřednictvím moderních vzdělávacích metod založených na osobních příbězích, orální historii a aktivním zapojení účastníků. Projekt přispívá k rozšiřování povědomí o romské historii jako nedílné součásti dějin českých zemí a zároveň vytváří prostor pro kritickou reflexi témat spojených s diskriminací, xenofobií, sociálním vyloučením a občanskou odpovědností.

V průběhu roku bylo realizováno sedm vzdělávacích dílen romské historie určených žákům základních a středních škol, klientům nízkoprahových zařízení a dětem z dětských domovů. Dílnami prošlo celkem 120 účastníků a 14 pedagogů či pracovníků zapojených organizací. Důležitou součástí programu byla setkání s romskými pamětníky a osobnostmi, která účastníkům umožnila nahlédnout do historie prostřednictvím autentických životních zkušeností.

Vedle přímé vzdělávací práce pokračoval také rozvoj webové učebnice krajinoupribehu.cz. V roce 2025 bylo vytvořeno deset nových textů věnovaných významným místům, událostem a osobnostem romské historie a současně vzniklo deset metodických materiálů určených pedagogům a dalším pracovníkům s dětmi a mládeží. Webová stránka projektu prošla obsahovou, technickou i grafickou aktualizací, která přispěla k lepší dostupnosti a využitelnosti vzdělávacích materiálů.

Projekt byl v průběhu roku aktivně prezentován odborné i pedagogické veřejnosti prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí, informačních materiálů a odborných setkání. Zpětná vazba od účastníků i spolupracujících organizací potvrdila, že projekt úspěšně naplňuje svůj vzdělávací a společenský cíl: přináší nové poznatky o historii Romů, podporuje vzájemné porozumění a

nabízí pedagogům kvalitní nástroje pro začleňování romských dějin do výuky a neformálního vzdělávání.

V roce 2025 bylo uskutečněno 7 dílen romské historie:

Praha 9, H55 – komunitní centrum 17. 06. 2025

Tanvald, Romany art workshop z. s. 05. 07. 2025

Praha 5, Klub matek při Člověku v tísní 11. 07. 2025

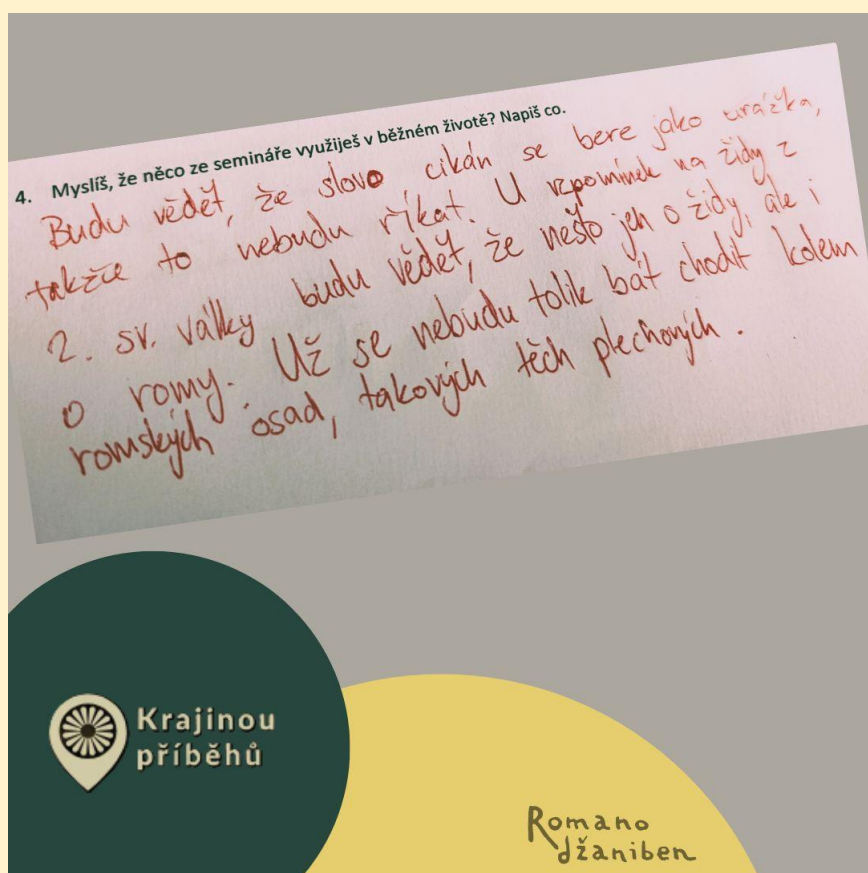
Chlumec nad Cidli., Hotel Obora – Kněžičky, setkání romských studentů / Slovo 21 24. 07. 2025

Jablonec nad Jizerou, ZŠ Sv. Zdislavy 19. 11. 2025

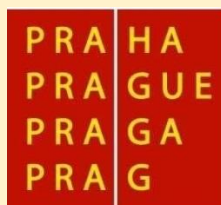
Praha 2, Gymnázium Sázavská (GEVO) 28. 11. 2025

Dětský domov Frýdlant v Čechách 14. 12. 2025

Projekt v roce 2025 podpořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy částkou 215 900Kč, Magistrát hlavního města Prahy částkou 76 000 Kč a Nadační fond obětem holocaustu částkou 30 000 Kč. Děkujeme za podporu.

Finanční zpráva za rok 2025

**Rozvaha pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, v plném rozsahu
ke dni 31.12.2025
(v celých tisících Kč)**

	A K T I V A	stav k prvnímu dni účetního období	stav k poslednímu dni účetního období
		1	2
B.	Krátkodobý majetek celkem	532	596
B.II.	Pohledávky celkem	4	1
B.II.1.	Odběratelé	0	1
B.II.9.	Ostatní přímé daně	4	0
B.III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	527	595
B.III.1.	Peněžní prostředky v pokladně	44	22
B.III.3.	Peněžní prostředky na účtech	483	573
B.IV.	Jiná aktiva celkem	1	0
B.IV.1	Náklady příštích období	1	0
	Aktiva celkem	532	596

	P A S I V A	stav k prvnímu dni účetního období	stav k poslednímu dni účetního období
		1	2
A.	Vlastní zdroje celkem	-2	11
A.I.	Jmění celkem	40	40
A.I.1.	Vlastní jmění	40	40
A.II.	Výsledek hospodaření celkem	-42	-29
A.II.1.	Účet výsledku hospodaření	0	13
A.II.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	-32	0
A.II.3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	-10	-42
B.	Cizí zdroje celkem	534	585
B.III.	Krátkodobé závazky celkem	183	216
B.III.1.	Dodavatelé	50	50
B.III.5.	Zaměstnanci	36	72
B.III.7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	21	15
B.III.9.	Ostatní přímé daně	0	2
B.III.17.	Jiné závazky	76	77
B.IV.	Jiná pasiva celkem	351	369
B.IV.2.	Výnosy příštích období	351	369
	PASIVA CELKEM	532	596

Daňový subjekt:	ROMANO DŽANIBEN z.s.
IČ / DIČ:	62941305 / CZ62941305
Sídlo účetní jednotky:	Osadní 1476/43, 17000 Praha 7

**Výkaz zisku a ztráty pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, v plném rozsahu
ke dni 31.12.2025
(v celých tisících Kč)**

	Název položky	činnost hlavní	činnost hospodářská	celkem
		1	2	3
A.I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	592	0	592
A.I.1.	Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	11	0	11
A.I.4.	Náklady na cestovné	8	0	8
A.I.6.	Ostatní služby	573	0	573
A.III.	Osobní náklady	1322	0	1322
A.III.10.	Mzdové náklady	1131	0	1131
A.III.11.	Zákonné sociální pojištění	191	0	191
A.V.	Ostatní náklady	8	0	8
A.V.22.	Jiné ostatní náklady	8	0	8
	Náklady celkem	1922	0	1922
B.I.	Provozní dotace	1835	0	1835
B.I.1.	Provozní dotace	1835	0	1835
B.II.	Přijaté příspěvky	88	0	88
B.II.3.	Přijaté příspěvky (dary)	88	0	88
B.III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží	12	0	12
	Výnosy celkem	1935	0	1935
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	13	0	13
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	13	0	13

Zhodnocení roku 2025

Rok 2025 byl pro Romano džaniben rokem významných změn, ale také potvrzením, že odborná práce zaměřená na historii, jazyk a kulturu Romů má své pevné místo jak v akademickém prostředí, tak ve veřejném prostoru. Vedle vydávání časopisu, organizace přednášek a realizace vzdělávacích projektů jsme se intenzivně věnovali modernizaci redakčních procesů, přípravě nových webových stránek a budování podmínek pro další rozvoj časopisu v následujících letech.

Velkou pozornost jsme věnovali také propagaci a komunikaci s našimi čtenáři. K dosavadním komunikačním kanálům přibyl Instagram, na kterém se nám podařilo během krátké doby vybudovat aktivní profil a pravidelně jej naplňovat novým obsahem. Společně s facebookovou stránkou tak významně přispěl k rozšíření dosahu našich aktivit a k oslovení nových skupin zájemců o romistiku, historii a současná společenská témata. Pozitivní ohlasy zaznamenaly rovněž nové webové stránky časopisu, které přinesly přehlednější prezentaci obsahu a lepší uživatelský komfort.

Potěšující byla také rostoucí mezinárodní viditelnost časopisu. Na výroční konferenci Gypsy Lore Society v Paříži byl časopis Romano džaniben a jeho aktuální vývoj představen v rámci samostatného příspěvku Lady Vikové a Heleny Sadílkové. Vnímáme to jako ocenění dlouhodobé práce redakce i jako potvrzení, že Romano džaniben představuje respektovanou platformu pro publikaci a šíření poznatků o Romech a romské kultuře.

Do roku 2026 vstupujeme s řadou nových zkušeností, rozpracovaných projektů a ambicí dále rozvíjet odbornou, vzdělávací i popularizační činnost časopisu. Děkujeme všem autorům, autorkám, recenzentům, spolupracovníkům, partnerům i čtenářstvu za podporu a důvěru, bez nichž by naše práce nebyla možná.

Za spolek Romano džaniben

Lada Viková a Eva Zdařilová

Romano džaniben, z. s.

Biskupcova 1866/85, 130 00 Praha 3

IČO: 62941305 DIČ: CZ 62941305

č. ú. ČSOB 161582339/0300

ředitelka spolku: Mgr. Lada Viková, Ph.D.

email: dzaniben@email.cz

www.dzaniben.cz